Poštarina plaćena u gotovu

Ciena 2 Kune

USTAŠA

VIESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

GOD. XII. ZAGREB, 11. LISTOPADA 1942. BROJ 41.

UŠTAŠA VOJNIČAR UVIEK JE SPREMAN ZA BORBU

USTAŠE VOJNIČARI POLAZE U BORBU

Snimio: Rajterić

USTAŠA

VIESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

GOD. XII. ZAGREB, 11. LISTOPADA 1942. BROJ 41.

Ustaška vojnica - vojska naroda i države

Misao ustaštva temeljena na našoj poviestnoj državnosti i vjekovnoj težnji političke nezavisnosti, postala je u previranju naše oslobodilačke borbe borbena i revolucionarna, jer je samo u jakom bojovnom trzaju moglo biti ostvareno ono, što leži u biti narodnog zahtjeva i prava. Naša je sloboda mogla biti ostvarena samo u novim Rakovicama i novom Velebitu, naša je država mogla biti ostvarena samo u novom plamenom zanosu ustaštva i Hrvatsku je mogla osloboditi i osamostaliti samo politika ustaštva i politika revolucije. To je vojnička značajka naše oslobodilačke borbe, koja je dala drugačije značenje čitavoj revolucionarnoj djelatnosti i samoj hrvatskoj državi. Na tom putu ustaštva, na tom putu izgradnje Nezavisne Države Hrvatske stvorena je ustaška vojska, kao nosilac naše revolucionarne misli, predstavnik naroda, temelj države. Naša je revolucija morala biti vojnička, ne samo zbog svojih ciljeva, već i zbog svojeg ostvarenja, jer samo hrabra vojnička krv mogla je u ovim krajevima i u ovakovim prilikama izvrši najsnažniji potres hrvatske poviesti i hrvatskog zbivanja.

Ustaška misao morala je biti revolucionarna, a ustaška revolucija morala je biti vojnička, jer je samo taj put vodio do slobode i do države. Kvaternik je žarište svoje bune prenio u Vojničku Krajinu, shvaćajući dobro, da se samo vojničkom silom mogu ostvariti političke težnje hrvatstva. Djelatnost Velebitskog ustaškog roja bila je pravi mali ratnički podhvat, simbolizirajući tako put, kojeg hrvatstvo mora odabrati na putu ostvarenja svojih državotvornih ciljeva. I Ustaški pokret postao je zapravo pokret vojnika, ratnika i revolucionaraca i nije slučajno, da su prvi ustaški rojevi bili vojničke jedinice. Ustaški pokret u emigraciji zasnovan je na podpuno vojničkim temeljima, ustaška revolucija stvarana je na snazi ustaških mišica i oružja. Možda nema u poviesti sličnijeg primjera, da je čitava revolucija jednoga naroda zasnovana na vojničkim temeljima, i da je narodni pokret stvaran izpočetka u podpuno vojničkom krugu i duhu, i da istom kasnije dobije općeniti značaj. Ustaška revolucija bila je vojnički čin, u žarištu njezinog plamena stvorena je ustaška vojnica kao pokret revolucionarne lavine i kao nosilac herojske borbe za uskrsnuće Ustaške Hrvatske.

Ustaška vojnica je pravi izraz vojničke krvi i snage hrvatstva, ona je stvorena na onoj prirodnoj prekretnici narodnog osjećaja i mentaliteta, duh sviesti i snaga duše stvoriše vojsku, koja je proniela zastavu revolucije i izvršivši poviestnu zadaću, ona je i dalje ostala revolucionarna, kao čuvar one snage i dinamizma, koja je ostvarena u znamenu naših velikih dana i kao izvor one vjekovne revolucionarne snage, koja će Nezavisnoj Državi Hrvatskoj davati snagu duha i snagu moći. Nema vojske koja je stvorena na tako snažnom uvjerenju naroda i koju narod tako iskreno smatra svojom, svojim dielom, svojim izrazom i svojom snagom. Ta je vojska stvorena u uvjerenju našeg revolucionarnog podhvata, ona je stvorena u jeku revolucije, i tisuće dobrovoljaca, koji su stupali u njezine redove iz svih krajeva Hrvatske, jasno dokazuju, kako je narod nagonski u njoj gledao predstavnika svojih težnja i nosioca vlastite borbe. Bilo je razumljivo, da stupiti u Ustašku vojnicu znači podnieti najveću žrtvu, što pojedinac može dati zajednici, to je značilo odreći se života i ognjišta, mira i obitelji i žrtvovati se u revolucionarnom plamenu i uzidati se u temelje nove Hrvatske. Mnogi su od tih dobrovoljaca vojničari već od prvog dana stvaranja Nezavisne Države Hrvatske uviek u borbi, mjesecima bez redovitog života, a taj su napor mogli podnieti samo ljudi izvajani iz naše zemlje i iz našeg živog narodnog tkiva, iz snage i uvjerenja hrvatstva. Stvorena je vojska na najjačoj sviesti čovjeka, zaredaše se borbe i kreševa, pojaviše se epopeje i pjesme, da prate njezino stvaranje, vojevanje i žrtvovanje, a narodna duša, kao najtočnije mjerilo čitavog našeg zbivanja, dala im je vječni žig u narodnoj pjesmi. Po našim selima i pokrajinama, krševima i siromaštinama ječi danas narodna pjesma, obavivši vojevanje Ustaške vojnice svetom mistikom narodne pjesme, a kad narod svojoj vojsci daje priznanje, i kad ju poprima u svoje umjetničko stvaranje, znači da je njegova i da je on u nju. To je veza naroda i ustaške vojnice, to je ona sveta veza naroda i njegove države, a ta veza nije sažeta u pokoravanju zakonima i propisima, ta je veza veća, jača i svetija, to je veza krvi, jer narod daje čovjeka, koji daje državi svoj život i svoju krv.

S Poglavnikom po iztočnom bojištu

Poglavnik među hrvatskim dobrovoljcima

Nizka obala, koja se blago spušta u more, suncem obasjana morska površina, stvara veličanstvenu sliku. Naš zrakoplov leti neko vrieme rubom obale tako, da možemo liepo promatrati igru boja, koju ocrtavaju prelazi iz plitčina u dubine. I neopazice nađemo se nad ciljem našeg putovanja. Jedan razmjerno veliki grad. To je prvi dojam, ali i taj nestaje, jer već kružimo nad uzletištem.

Tu je Poglavnik razgovarao i sa zapovjednikom naše lovačke skupine. Zanimao se za sve pojedinosti o našim zrakoplovcima, poslao im preko njihova zapovjednika svoje pozdrave i svoje tople očinske poruke.

Nakon ovog sastanka krenuo je Poglavnik sa cielom pratnjom u luku. Približujemo se velikom drvenom gatu, koji vodi do velikog školskog broda. Taj brod sada više služi kao vojarna, jer u njemu stanuju svi naši mornari, koji nisu časomično u službi. Na samom gatu postrojeni su naši mornari. Zapovjednik predaje Poglavniku prijavak. Polazimo svi na veliku palubu broda. Tu su opet svrstani naši hrabri mornari, pridolaze i oni, koji su odali počast Poglavniku na gatu. Poglavnik upućuje svojim mornarima nekoliko toplih rieči.

Sada dolazi do pravog izražaja uzbuđenje, sreća i svečano razpoloženje naših mornara. Oni su iz izvješća Führerovog Glavnog stana doznali, da Poglavnik posjećuje svoje borce na iztočnom bojištu. Bili su skoro uvjereni, da će i njih posjetiti, pa su se za ovaj svečani čas nekako posebno i spremili. Držali su se svečano i vojnički. Ali sada, kada Poglavnik pristupa k njima, kad započinje s njima razgovarati kao dobar otac sa svojom djecom, oni ne mogu suzdržati svojih osjećaja, nego popuštaju izrazima veselja, oni svojim držanjem hoće Poglavniku kazati, da su uistinu njegova dobra i odana djeca, koja ga ljube iznad svega, koja su spremna za njega položiti svoj život, jer znaju, da ga time polažu na oltar domovine. Poglavnik ih pita o svemu, zanima se, kako je s podporama njihovim obiteljima. On hoće znati sve njihove želje, jer Poglavnik želi, da njegovi borci, njegovi junaci budu zadovoljni. U ovom razgovoru nenamještenom, iskrenom i neposrednom vrieme upravo nevjerojatnom brzinom leti. Poglavnik se oprašta od svojih mornara, ali oni kao da ne vjeruju u to, jer su svjestni, da je uz njih uviek Poglavnik.

Poglavnik kreće sa svojom pratnjom u zgradu mornaričkog zapovjedničtva. Tu najprije zapovjednik hrvatske flotile iznosi Poglavniku u kratkim crtama zadaće, koje su povjerene hrvatskim mornarima, kao i uspjehe, koje su postigli. Najednom pristupa Poglavniku njemački pomorski zapovjednik rekavši, da moli da mu se dopusti, da on nastavi iznositi podatke o dosadašnjem radu i junačkom držanju hrvatskih mornara na Crnom i Azovskom moru, jer je stekao dojam, da je hrvatski zapovjednik previše skroman u iznošenju junačkih djela i postignutim uspjesima naših mornara.

Divan je to bio čas, čas, koji mora izpuniti ponosom svakoga Hrvata. Ovim je postupkom njemačkog pomorskog zapovjednika ujedno kazano, kako Hrvati znaju raditi iz dubokog uvjerenja, da izvršuju svoju dužnost prema svojim saveznicima, prema svojoj vlastitoj domovini, prema svome Poglavniku, a da za to ne traže čak niti rieči priznanja. Oni ne govore o sebi, o svojim djelima, jer hoće, da njihova djela govore za njih, za cieli hrvatski narod.

U jutro smo krenuli zrakoplovom preko mjesta, gdje se u Njemačkoj naši legionari spremaju za svoje dužnosti na iztočnom bojištu. Na uzletištu Poglavnika pozdravlja njemački general. Nakon odanih vojničkih počasti odlazi se samovozima k mjestu, gdje se nalaze hrvatski legionari u pripremanju za odlazak na ratište. Vježbalište pruža osobito svečanu sliku. Doknadna pukovnija hrvatskih legionara postrojena je u velikom četverokutu s glasbom na lievoj strani. Usred četverokuta stoji svečana tribina sa zvučnicima. Svira se hrvatska državna himna. Poglavnik obilazi postrojene skupine, a zatim polazi na govornićku tribinu, odakle je postrojenim domobranima i častnicima održao govor. Poglavnik je u svom govoru izrazio svoje veselje, što može osobno govoriti svojim vojnicima, koji se nalaze u savezničkoj zemlji, što može pozdraviti potomke hrabrih pređa, koji su proslavili hrvatsko ime i u prijašnjim ratovima, boreći se rame uz rame s njemačkim vojnicima. Poglavnik je na koncu pozvao mlade domobrane i častnike, da se pokažu dostojnim potomcima svojih pređa i da tuku neprijatelja svojih svetinja, gdje ga stignu.

Poslije govora, koji je na prisutne ostavio najdublji dojam, koji je mnogima izazvao suze radostnice i prožeo ih ponosom, obišao i zadržao se u razgovoru s pojedincima.

Poslije srdačnog opraštanja ostavlja Poglavnik svoje domobrane i ustaše, ostavlja ih ponosne, što će krenuti u borbu za izvršenje svoje dužnosti, nakon što su doživjeli toliku čast i sreću, da mogu njemu, svom vrhovnom zapovjedniku, stisnuti ruku prije odlazka.

U nekoliko

U posljednje vrieme »vrli domoljubi« sve češće traže liečnička svjedočanstva o »narušenom zdravlju«.

Jedan ima reumu, drugi meke kosti, jedan težku manu na srcu, drugi na očima. Sve je »ono najbolje« oboljelo.

Mnogi su se čudili toj epidemiji bolestnog strahovanja, željni saznati uzročnika. Nakon mnogog i dugog iztraživanja ustanovili su liečnici, da ima svaki taj bolestnik i uz sebe poziv za vojsku. U početku je vladala u znanstvenim krugovima sumnja, da li »bolestnici« kane izliečiti »bolest« vojskom ili pak liečničkom svjedočbom vojnu bolest.

Nakon dugog iztraživanja utvrđeno je, da je uzročnik bolesti poziv za vojsku.

Ta povezanost poziva za vojsku i »određenih bolesti« veoma je česta među »domoljubima«, pa su poduzete sve mjere opreza. Za osobito težke slučajeve država je predvidila oporavilište zvano Jasenovac.

Poslie toga, kažu, da su slučajevi oboljenja sve rjedji.

*

— Zavidam vam na dobrom zdravlju, gospodine Strahoviću!

— Pssst, nemojte biti preglasni!

— ? ? ?

— Baš sam sada nakon duge i težke borbe uspio dobiti liečničku svjedočbu o trajnoj nesposobnosti.

— Zašto, zaboga ? ? ?

— Za vojsku, brate, za vojsku ! ! !

— Ali da ne bi zlo mislili o meni, ja sam spreman na drugim poljima nadoknaditi svoje odsudstvo i dokazati, da sam »vrli rodoljub«.

Ja mogu na primjer biti vojni dobavljač, mogu održati predavanje o potrebi pomaganja Crvenog križa, mogu za »vedrog razpoloženja« i zapjevat na krugovalu, samo da ublažim život onima u vojsci.

Uostalom, na stvari ništa ne mienja. Sviet će ići svojim tokom i vojska svojim životom sa mnom i bez mene . . .

Mi ćemo, gospodine Strahoviću, bez tebe, jer znamo, da si bolestan, a da vidiš koliko si nam na srcu, poslat ćemo te na oporavak u Jasenovac.

redaka...

*

Nekoja mjesta postaše preko noći glasovita. Recimo postojala je negdje Bogu za leđima, »gdje je vrag rekel: laku noć«, nekakva selendra, recimo Grupanovec, Lopovec ili nekako slično, i nadjoše tamo neku smrdljivu toplu vodu i blato, posagradiše vile i hotele i to je mjesto postalo glasovito. Ako niesi išao tamo na ljetovanje, nisi bio »moderan čovjek«.

No u posljednje vrieme ljudi idu vrlo malo u Alpe ili na more, već svi kao na jagmu idu u — Jasenovac.

Kažu da doduše tamo nema nikakove smrdljive vode ili nekog drugog ljekovitog vraga, ali da se tamo vrlo uspješno može izliječiti usijana ili glupa glava.

A to je danas najvažnije.

*

Za neke ljude je čudan pojam rodoljublje, recimo onako, kao i kupovanje dionica.

Ako družtvo uspije, dobiješ dividende, a ako propadne, dobiješ po glavi.

To je jednostavna računica.

Prije si, recimo, bio »dobar Hrvat« i danas dobivaš »dividende« u obliku nekog židovskog pokućtva i sličnih malenkosti.

Zaboga, borio si se, i imaš pravo na »plaću«. Kakovo bi to bilo rodoljublje, kad se ne bi izplatilo.

Vi ste, recimo, žena izvjesnog »višeg funkcionera« i dođete u izvjesni ured.

Ja sam žena tog i tog gospodina, dajte mi ključ od tog stana, da izaberem, što mi se sviđa.

A znadete li vi granicu između rodoljublja i najobičnijeg kriminala?

*

Kroz stoljeća se među ljudima uvriežio pojam lopova. To je, vele, onaj, koji te okrade, orobi, ubije ili dočeka u busiji.

To su, kažu, lopovi.

Moderna vremena poznaju ljude, koji malo dublje pogledaju u državna skladišta, ili proučavaju stilove pokućstva i t. d., ili opet sabotiraju u uredima.

A što su ovi ljudi?

Bratstvo oružja i osjećaja

Uz Poglavnikov boravak na iztočnom bojištu

Poglavnik je posjetio naše dobrovoljce na istočnom bojištu, dakazao je onu čvrstu vezu domovine i boraca te posjetio je Führera u njegovom glavnom stanu. To je bio drugi susret dvaju vođa, predstavnika dviju revolucija, stisak desnica značio je još veće i iskrenije zbliženje dvaju naroda, koji su u ratnom iskušenju i žrtvovanju dokazali, da je njihovo prijateljstvo temeljeno u čvrstom uvjerenju i sviesti, u osjećaju zajedničkih sudbinskih puteva i poviesnog stvaralaštva. Dok se naši vojnici rame uz rame bore uz svoje njemačke drugove, ne samo na istoku, već i u domovini, sudbina dvaju naroda je povezana kao i zajednički cilj borbe. U toj suradnji oružja, krvi i osjećaja nema izvještačenosti i namještenosti, nema zavaravanja i izmicanja, jer oni koji prolievaju krv, najbolje dokazuju, da je osjećaj suradnje iskren, kao i vjera u konačnu pobjedu.

Poglavnik je prigodom svog poviesnog posjeta Führeru obišao naše dobrovoljačke čete na istočnom bojištu, obišao je naše hrabre mornare, zrakoplovce i pješake istaknuvši tako onu snažnu kariku, koja veže i ujedinjuje njemački i hrvatski narod. Ti naši dobrovoljci slove u čitavoj Njemačkoj kao najbolji vojnici istočnog bojišta, nije trebalo promičbe, da postanu glasoviti zbog svojeg junačtva, što više, promičbe uopće nije bilo, već su oni stekli glas i slavu jedino po svojim sposobnostima i po svojoj hrabrosti. Njemački je narod dao najsjajniju vojsku svieta, taj narod vojnika najbolje znade cieniti hrabrost drugih, i za nas je najveće i najiskrenije priznanje njemačkih krugova, koji svakom zgodom izjavljuju, da su naši vojnici prvi među prvima na istočnom bojištu. Priznanje junaka junacima je najbolje i najvriednije.

Ta karika junačtva veže dva naroda i dvije revolucije, to je dokaz onog iskrenog prijateljstva, koje je dokazano nebrojenim bitkama i priznanjima. Samo narodi snage i dinamizma mogu dati hrabru vojsku, a narod koji ima vojsku junaka dokazuje, da je dostojan života i opstojnosti. Hrvatski je narod dokazao, da je junačtvo njegova prirođenost, on je dokazao, da je dostojan slobode i svojeg životnog prostora. Tu spoznaju nije Europa dobila po našim riečima i hvalama, već po našem junačtvu, po hrabrosti naših dobrovoljaca na istočnom bojištu, a junačtva pisana krvlju boraca i junaka ostaju trajna i vječna.

Sudbinski tok poviesti oblikuje pravac zbivanja svakog naroda na njegovom poviesnom tlu. Po tom zakonu i hrvatski i njemački narod usklađuje svoje političke ciljeve, na tom putu zajedničkog stvaralaštva udareni su temelji nove budućnosti i novog poredka na našem svetom poviesnom i životnom tlu. Ostvareni su temelji i putevi nove suradnje u zajedničkoj borbi, krv je potvrdila iskrenost i osjećaj, a krv ostaje neizbrisiva. Karika boraca i junaka veže dvije vojske, dvije revolucije, i dva naroda zajedničkom borbom stvaraju se temelji nove budućnosti i zajedničke pobjede.

Hrvatski dobrovoljci na istočnom bojištu predstavnici su snage i drugarstva hrvatskog naroda, oni su izraz naše sviesti i sposobnosti, dokaz izgradnje Nove Hrvatske. Prigodom svog boravka na istočnom bojištu u glavnom stanu Führera, Poglavnik je najprije posjetio upravo njih, da na taj način istakne činjenicu, koja govori jače od svih drugih i koja dokazuje sviest i osjećaj hrvatskog naroda.

Poglavnik je svojim posjetom ponovno potvrdio jedinstvo borbe i naziranja, potvrdio je prijateljstvo u oružju i osjećaju koje veže dvije revolucije u zajedničkoj borbi.

Sastanak dvaju vođa, produbljenje je prijateljskih odnosa dvaju naroda, a drugarstvo ratnika i junaka je najiskrenije i najbolje.

U znaku naše borbe na istočnom bojištu protekao je sastanak Poglavnika i Führera, a to je sretni znak naše budućnosti.

Kuda smo god prolazili, bili smo

Ni zima, ni neprijatelj, ni brda, ni smrt niesu mogli

Ustaška je vojnica spremna ...

... da čuva plodove ustaške borbe ...

... da se bori protiv neprijatelja hrvatstva ...

... da bdije nad slobodom Vječne Hrvatske

Prolazimo kroz Plješivicu. Lievo i desno uz cestu nanizali se vinogradi, s ovu i onu stranu kosine, čuje se gdjegdje glas praporca pomiešan sa dalekom tugaljivom pjesmom i mi u jutarnjim satima jesenskog dana zamiremo slušajući velebnu tišinu prirode pomućenu glasom čovjeka. Ovdje ondje nailazimo na ljude, koji u svečanom ruhu polaze u crkvu, susrećemo se s ustaškim obhodnjama, zaustavljaju nas zasjede i mi osjećamo da smo okruženi snagom ustaške vojske, mi toga časa spoznajemo da je i ovdje bilo pljačkaša, koji su prietili životima i imovini radinih seljaka, pa su stoga došli ustaše, da im sačuvaju najveće vrednote čovjeka, slobodu i život.

Sveta Jana.

Tu je veoma živo. Ustaška vojnica i domobrani pošli su u tamošnje šume, pohvatali su odmetnike, bolje reći pljačkaše, koji su navaljivali na goloruke seljake, i sada se baš spremaju na odlazak. Smieh i život mladosti osjeća se u blizini tih mladića, koji su unatoč bdienja i napornog hoda kroz šume zadržali vedro i veselo razpoloženje, doskočice, primjedbe padaju u izobilju i dok se jedni smiju, »žrtva« se brani, ali sve to bratski i prijateljski i nikad ne prelazi granice. Zanimljivo je da onda, kad mine opasnost budu zapovjednici i čarkari jedno, budu tako blizi kao da niesu to predpostavljeni i oni, koji slušaju, nego svi jedna velika obitelj zbližena idejom i borbom.

Prilazimo tim borcima, oni u žamoru, smiehu i veselju ne svraćaju pažnju na nas i mi bez naročitih pobuda prilazimo jednoj skupini. Tu mladi Ante Prizmić mekom čakavštinom pripovieda razne događaje iz borba, koje je sam doživio i ti su događaji jednom vedri, jednom tužni, već prema tome kako su se odvijali.

— Jednom, počeo je Ante, prešli smo Kladušu, Hrvati veoma slabo obučeni, dotrčali su goloruki do nas i javili nam da neprijatelj svaku noć navaljuje na sela, otimlje blago, pali kuće i pravi razna nasilja. U jutro, kada bi naoružani pošli u potragu za nepriajteljem, nigdje ga ne bi mogli naći. Ta tajanstvenost noćnog pojavljivanja i nestanka pljačkaša, postala je već legendarna i žene su vjerovale da »tu nije sve u redu«, jer banu vragovi iz pakla, pokolju, popljačkaju i nestanu, kao da ih zemlja progutala.

Mi smo preuzeli tu noć obranu tog sela. Za čudo te noći bila je tišina i nije bio izpaljen ni jedan hitac, jer neprijatelj se uopće nije pojavio u blizini naših straža. Tako je bilo drugu i treću noć.

Mi smo već mislili, da je to bila kakova pljačkaška banda, koja je bila na prolazu kroz selo, pa se zadržavala u šumi i za vrieme svog boravka ubijala seljake, a neki su bili mišljenja, da su to cigani, koji su se domogli oružja i koji sada navaljuju na goloruke seljake; kad jednoga dana podje naš mali četrnaestgodišnji Milkan po vodu i dotrči medju nas bez kotla s ranom na ruci.

Što je, što se dogodilo, tko je na te pripucao, odakle, koliko ih je bilo i sličnim pitanjima obasuli smo maloga, a ovaj jadnik ništa nije znao reći. Pošli smo istim putem, kojim je išao Milkan budno pazeći naokolo. Jedan izmedju naših primjeti da se je u provaliji izpod nas nešto zasvjetlucalo. Jedan dio naših podje dalje, kao da se nije ništa dogodilo, a petorica smo se povukli u zasjedu, željni riešiti tajnu.

Nakon kojih deset minuta vidjeli smo, kako se dolje miče jedna sjena sa puškom u ruci i dalekozorom. Niesmo pucali, uvjereni da ćemo vidjeti nešto više. I zbilja, malo podalje u grmlju razabrali smo stražara, koji čuva ulaz u neku rupu. Pozovemo naše drugove, koji su nam se pužući približili, uhvatimo dobra zakloništa i spremismo se za borbu. Bili smo u mnogo boljem položaju od njih i niesmo se bojali borbe, pače je nama vladalo neko svečano razpoloženje.

Nanišanim i stražar je pao. Dolje je nastala uzbuna, ali zbog opreza nitko se nije pojavio na ulazu kod palog stražara. Onaj, sa dalekozorom, nastojao je pobjeći i njeg smo ubili. No, sad je došlo ono najteže. Trebalo je ući u pećinu, no to bi značilo drugim riečima poći u smrt, jer mi niesmo znali niti koliko ih ima, niti kako su naoružani a pojaviti se na ulazu, značilo bi isto što i postaviti se pred pušćane cievi.

Čekali smo noć.

Zaštićeni mrakom, prikrali smo se ulazu špilje, bacili smo dvije ručne bombe i jurnuli na ulaz. Progovorile

strah neprijatelju, a veselje našima

pobiediti ustaško junačtvo i slomiti ustašku vjeru ...

su naše ručne strojnice i pred nama se pružio grozan prizor. Razmrskani neprijatelji ležali su uokolo, a tamo u kutu šćućurilo se kojih pedesetak ljudi, izobličenih od straha sa puškama u ruci. Kada su vidjeli da smo mi oboružani mnogo bolje od njih, prvi su pobacali oružje, no oni otraga zaštićeni prvima počeli su pucati.

To je nešto strašno. U špilji jeka izpaljenog htica odzvanja kao udarac groma, a kada su još počeli pucati i naši, u špilji je bila upravo paklena tutnjava. Još nakon završene borbe brujalo mi je u ušima, kao da sam u košnici. Imali smo svega jednog ranjenog i nekoliko lako ozliedjenih, dok je neprijatelj izgubio pedeset i tri mrtva, jedanaest ranjenih, šest strojnica i petnaest kutija streljiva.

Kada smo seljacima izpričali kako je sve to bilo, oni su se čudom čudili odakle su se skupili ti pljačkaši, kad u bližoj i daljoj okolici nije bilo ni traga odmetnicima.

— A kad sam bio u Gračacu, nastavlja mladić dalje, bio sam svjedokom jednog junačkog djela. Prezime tom ustaši ne bih znao, samo znam, da su ga zvali Sokol. Četiri dana bila je obsjednuta mala ustaška obhodnja, ali je bila zaštićena veoma povoljnim terenom i mogla se je dugo braniti uz hranu i streljivo. Brdo, na kojem su bili ustaše, bilo je čisto od odmetnika, i neprijatelj bi morao preći rieku, koja je izpod brda tekla, da dodje do obsjednutih. Treći dan obsade ponestalo je borcima streljiva i njima je preostalo ili se predati na milost i nemilost neprijatelju ili s bodovima jurnuti i junački pasti.

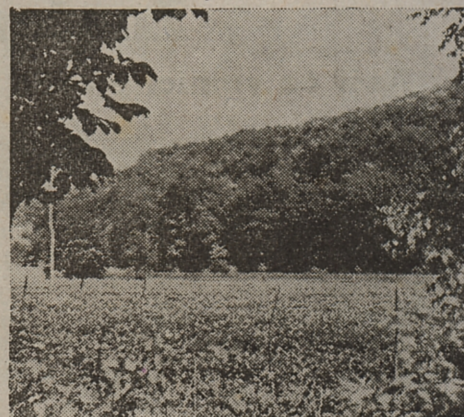
No tada je Sokol odlučio staviti život na kocku. Sa samokresom i bodežom preplivao je noću rieku, približio se neprijateljskom strojničaru i ubio ga nožem. Sa sanducima streljiva preplivao je u dva maha rieku. No hrabrost nema granice i Sokol je pošao još jednom da dovuče strojnicu. To je bila ludost. Prvo, najedanput je ne bi mogao odvući, a da je odnosi u djelovima, bio bi sigurno odkriven. Kada se već približio neprijateljskoj obali, opazio ga je neprijatelj i otvorio paklenu vatru na njega. Više ga nikada niesmo vidjeli, ali smo njegovom žrtvom sačuvali položaj do dolazka naših snaga.

— Bio sam i na Romaniji. Doduše ne dugo, ali ipak toliko, da sam proživio nekoliko borbi. Došao sam u noći na postave i smetala me je mrtva tišina, koja je vladala okolicom. Svuda je bio strašno veliki snieg koji je osvjetljen mjesečevim zrakama izgledao kao smrtni veo, preko mrtve zemlje. Na prilično veliku daljinu, moglo se je razabrati kretanje nekih sjena, koje su se čas pojavljivale, čas nestajale, čas se primicale, čas odlazile.

Ja sam bio novajlija i niesam znao, što to znači, no moji drugovi, koji su već dulje vremena bili ovdje u borbi, razjasnili su mi da će svakog časa početi borba. Naši častnici i dočastnici izdavali su poseljednja naredjenja i sve je bilo spremno za doček neprijatelja. Tišina pred borbu osobito je neugodna, jer svima vlada uzbudjenje, svi bismo htjeli nešto govoriti, vikati, pjevati samo ne mirovati, jer mir porazno djeluje u tim časovima. Dopustili smo neprijatelju da nam se približi na sto koraka praveći se da ga u opće niesmo primjetili. Kad smo ga tako reći dovukli pred naše cievi, otvorili smo tako žestoku vatru na nj, da se je smeo. Očito, nije bio spreman na takav doček i ta zbunjenost osjećala se u ludoj paljbi i slabom gadjanju. Nakon četvrt sata borbe bilo je izdano naredjenje za juriš. No juriš u to vrieme na Romaniji nije značilo juriti, jer se juriti po velikom sniegu nije moglo, nego naprosto poći hladnokrvno, korak po korak, s bodom na puški prema neprijatelju. I kad smo već bili pri kraju borbe, bio sam ranjen. Moji su me drugovi donieli u pozadinu i za četvrt sata bio sam od njih okružen, ranjen, ali ipak sretan, jer smo pobiedili.«

— Ajde, dečki, jesti, prene nas jedan ženski glas. Začudio sam se toj pojavi, no satnik odmah protumači. Odkad smo došli u Svetu Janu, ne dopuštaju nam ove dobre seljakinje da sami kuhamo, nego nam same spremaju hranu, i to veoma dobru.

Pošli smo od ustaških vojničara gledajući kako se uz smieh i pjesmu spremaju na odlazak, sretni što su opet jednom hrvatskom kraju vratili mir i sreću. Seljaci se vrzu medju ustašama, nude ih grožđjem i pićem, ponavljajući »nigdar nismo videli tak dobrih dečkov«.

Došla je jesen ...

... i s njom plodovi hrvatske zemlje ...

... i plaća seljačkim trudovima ...

... i nagrada radnome žulju

Značenje naše vojničke pjesme

Naši će vojnici pjevati pjesme, koje će biti izraz naše narodne, junačke duše

Promatrajući odgoj vojnika kod svih naroda, upada nam u oči jedna vrlo važna činjenica, a to je da jedan narod, u koliko je kulturno i vojnički jači i bolje organiziran, u toliko veću pažnju posvećuje njegovanju vojničke pjesme u sklopu opće izobrazbe svojih vojnika.

Znači — vojničku pjesmu ne njeguju oni tako brižno samo onako iz nekih nevažnih razloga, kao što bi to imala biti razonoda ili razveseljavanje vojnika u njihovim slobodnim časovima — nego tu postoje mnogo dublji i važniji razlozi, koje ćemo uočiti, ako smo u stanju pronicavo gledati i ispravno shvatiti zbivanja u čovjekovoj, naime vojnikovoj duši.

Kako su vodeći vojnički krugovi u ustaškoj Hrvatskoj stali na isto stanovište, dakle, polaže se naročita pažnja izgradnji i učenju vojničke pjesme — a taj cilj će se jednim planskim radom i postići — protumačiti ćemo u glavnim crtama bit vojničke pjesme, njezin postanak i njezinu vriednost u odgojnom smislu.

Čovjek a da i ne misli na to, a da i nije sviestan toga, po jednom višem, prirodnom zakonu — osjeća neodoljivu potrebu, zapravo nagonski poziv, da sadržaj svoje nutrine, svoga duševnog i osjećajnog života na neki način izpolji nekuda van, iz sebe.

Ta potreba duševnog iživljavanja podigla je čovjeka sa stupnja životinjske zaostalosti na stepen današnje civilizacije i kulture.

Osjećaji, koji vladaju ljudskom dušom, a prema njima misli i volja, mnogostrani su; čovjek nosi u sebi osjećaje čiste i nečiste, uzvišene i niske. Plemenite smo biljke, ali oko nas zapanjujućom brzinom raste dlakavi bodljikavi drač i silom hoće da nas nadraste i uguši; hoće da naše lice — koje se kao sviet okreće k suncu vječno žudeći za svietlom i toplinom — prekrije tamom i pljesnivom hladnoćom.

Mi ćemo se ovom zgodom osvrnuti izričito na onaj najuzvišeniji osjećaj, koji je zapravo temelj našem tumačenju — a to je osjećaj junačtva, sviest potrebe njegovanja i razvijanja toga osjećaja i neslomiva volja uztrajati na tom putu do krajnjih granica.

To je onaj silni osjećaj, koji resi najbolje sinove jednoga naroda — borac, ne za svoje lične probitke, nego borac u prvom redu za obranu časti i probitaka svoje domovine.

I eto, iz takovih junačkih osjećaja

Glasbari Ustaške vojnice prelaze preko Drave

rodile su se vojničko-rodoljubne pjesme, koje snagom svoje slave opajaju mlade vojnike i u časovima pogibelji njihove domovine čine ih herojima.

Jer, ne zaboravimo, čovjek se ne rađa gotov i zreo. Njega izgrađuje obitelj, škola, ljudsko družtvo, izgrađuje se u velikoj mjeri i sam — ali na najosjetljivijem životnom prelazu, na prelazu iz mladenačtva u muževnost — izgrađuje ga vojska! Ne kaže naš narod uzalud: onaj, tko nije za pušku, nije ni za curu! Ili, onaj, tko nije prošao vojnički život, nije podpun čovjek. E pa kada vojska u čovječjoj duši ostavlja tako duboke, neizbrisive tragove — onda je samo posebi jasno, da taj vojnički utjecaj mora počivati na jednom zdravom temelju — drugim rječima, vojska je odgovorna na prvom mjestu za to, kolika će se ljubav prema domovini razviti kod mladih ljudi, a na drugom mjestu mora ona u mladićima izgraditi još i mnoge druge vrline, koje će ih u njihovom kasnijem životu učiniti pravim ljudima, sposobnima i za rad i za borbu. Tu činjenicu mi ne izpuštamo iz vida!

Cieli život našega čovjeka — kako se ono kaže: od kolievke pa do groba — izpunjen je težnjom za izražajem unutarnje snage i ljepote. Tu prirodnu nadarenost nazrievamo mi kod svakog našeg čovjeka i iz najširih narodnih slojeva — a najveća se te vrline izpoljavaju baš u našoj narodnoj pjesmi, iz koje nas uviek iznova zapljuskavaju valovi bistrine, svježine i nadahnuća. Iz te naše narodne pjesme crpimo mi uviek nove snage. Na temelju njezinog neizcrpivog izražajnog bogatstva, mi ćemo stvoriti vojničku pjesmu, koja će u sebi nositi žig naše duše, a koja će uz svoju unutarnju ljepotu i svojim vanjskim oblikom biti na visini, koju zahtieva naša kulturna tradicija. Osim toga ona će biti prekaljena duhom novoga vremena u kojemu se borimo za trajno ostvarenje naših nacionalnih i kulturnih ideala.

I kao što je narodna pjesma najvjerniji odraz, pravo zrcalo naše narodne duše — tako i naša vojnička pjesma mora biti pravi odraz naše junačke vojničke duše.

Stvoriti ćemo vojničku pjesmu, koja će kod naših vojnika održati i povisiti moralnu snagu u svim razdobljima njihovog vojničkog života. Ne smijemo zaboraviti, da je poviest puna primjera, koji nam govore o vojnicima, koji su u posljednje, najteže i odlučne borbe polazili na juriš pjevajući junačko-rodoljubne pjesme!

Zato — u svako vrieme svoga vojničkog života naši će vojnici pjevati pjesme, koje će biti izraz naše narodne, junačke duše: izraz našeg samoodricanja i spremnosti izdržati u ovoj krutoj borbi, u svakoj prilici i do kraja, makar i pod cienu života.

Jakost našega mača, naše pjesme i našega pera — podržavati će i kriepiti uviek iznova sveti plamen naše borbene volje i učiniti će ju neslomivom u izdržavanju ovih gorkih iskušenja naše nacionalne ljubavi i sviesti.

P. T.

Junak u pozadini bojišta

Otac mu je također bio veliki rodoljub i snabdjevao hranom i pićem domobrane, honvede i zajedničku vojsku i u toj žrtvi, muci i trudu izrasli su mu strašno veliki žuljevi u obliku nekoliko trokatnica, tako da ga je mirovna konferencija 1918. godine zatekla u prilično nabreklom stanju, oko prsiju, gdje je nosio omašne listnice. Takav je bio. Za domovinu sve. I sijeno i stoku i burad s vinom i šljivovicom, a benzinom se nije bavio.

Jabuka ne pada daleko od stabla, premda bi se to isto moglo reći i za kruške, pa i drugo voće osim onoga, koje raste nad ponorom, to jest htio sam reći, da je i njegov sin Domoljub Ratoborčević bio rodoljuban čovjek, prožet hrvatstvom od cipela do šešira. Takovoga sam upoznao, takvoga pamtim i znam, da se uviek jada, što se nije mogao boriti u prošlom svjetskom ratu, jer baš kad je navršio osamnaest godina i kad je otac počeo oblijetati poznate, da ga u slučaju vojačenja postave na što junačkije položaje u pozadini, svršio je svjetski rat. Naravski, bez njegove krivnje.

Kad se opasao muževnom snagom i kad mu je otac priskrbio milu ženku, koja je također potekla iz rodoljubne obitelji, počeo se baviti također poslovima, kod kojih ne treba jedva čekati, kad će doći prvi. A kako je bio dobar Hrvat, nije opskrbljivao vojske, koja nije bila hrvatska, jer moramo uzeti u obzir i iskreno priznati, da nije ni Beograd mogao opet progutati svih »poklonstvenih deputacija«, a opet da nam ne izmakne s uma, da je i tamo »preko« bilo rodoljuba, koji su bili svaki čas pripravni, da za »Dušanovu i svetosavsku baštinu« proliju krv domaćih životinja i da u vječno mladoj boli nad »kosovskom pogibijom« prosuze nekoliko vagona »fruškogorca« ili »smederevke« i strpaju ih u vojnička skladišta.

Strašno je radi toga zamrzio srpske prevarante.

— Dobar dan, kak su kaj gospon Domoljub — pozdravio bih ga, kad bi se sastali negdje.

— Je, kaj će te — veli — pljačkaju nas gdje stignu, i dodao bi nešto kao da svršava na »vlašku«.

— Kaj ćemo — velim — trebamo imati strpljenja, a pljačkaju nas, to je ziher.

Doduše sam Domoljub nije izgledao baš tako strašno opljačkan, ali to je bio uvod u njegovu filipiku protiv srpskih vojničkih dobavljača. One ostale pljačke i političke špekulacije, izgleda, da ga nisu previše dirale. Barem o njima nije toliko govorio. U živahnom društvu, kad bi se srca otvorila i kad nije bilo opasno, znao je držati krasne i dugačke govorancije. Bio je upravo propovijednik hrvatske slobode i nezavisnosti, koja ima doći, a završetak je bio triumfalan upravo, kad je najživljim crtama i nenadmašivo zorno opisao buduću hrvatsku vojsku. Pred očima su nam stupale satnije, a u ušima nam je odjekivala koračnica za koračnicom. A kad bi zatim opisivao, kako će se lako ta vojska opskrbljivati, onda bi podigao oči u visinu i sigurno je gledao ponosnu povorku vagona, teretnih samovoza, nepregledno mnoštvo kola, koja vuku pretili konji, a daleke ceste bile su omotane u oblake prašine, koju su uzvitlale nove povorke konja, goveda, svinja i ostalih čistih i nečistih životinja. A na pošiljkama, naravski, njegovo ime.

U takvim je časovima tako neznabožački psovao neprijateljske vojske i njezine obskrbljivače i planuo bi rodoljubnim gnjevom:

— Lopovi, pljačkaši!

Kako sam već i napomenuo, on je ovo svoje rodoljublje i patriotizam baštinio već od svoga oca, koji ga je i oslobodio, da ne služi u omraženoj srpskoj vojsci. Bio je dostatan jedan put u Beograd i prošlost Domoljuba Ratoborčevića je ostala netaknuta, bez i jedne ljage srpštine na duši i tijelu.

Ovih dana smo se našli u jednom velikom društvu. Nešto se slavilo ili slično. Bilo je i oduševljeno. Osobito je bio vidljivo dirnut Domoljub.

Zanosnim riječima je opisivao svoje rodoljublje i držanje za vrijeme prošlih režima.

— Da nije došlo kak je — završavao je on — bil bi strelan. Ti goricu vidim imali su me v nosu. Kam god bi se okrenul, mam sam imal detektiva za petami. Je bokibogme! Kak i ne bi, vrak ih dal, su znali da sem revolucionarac. Nek sad dojdu!

— Živio Domoljub Ratoborčević — povikali smo.

Domoljub nalije čašu, iskapi i nastavi:

— Kaj? Partizani, odmetnici, to nije niš. Kaj! Trebali bi nas fircigere denuti tam, pa da vidiš! Da nemam rihtig posel za ovu jesen, za dobrovolca bi se javil. A kaj posel! Ne živimo dvesto let! Haril bi se kakti . . .

U taj čas se otvore vrata i unutra stupi djevojka gospodina Domoljuba Ratoborčevića, sva zapuhana.

— No kaj je — prekine se u svoj peroraciji gospodin Domoljub.

— Milostiva su im poručili — veli djevojka — da idu mam domov, kajti im je došel poziv za soldačiju.

Domoljub je problijedio kao krpa. Naravski bijela krpa. Zatim je bespomoćno sjeo, spustio čašu na stol, a koji su bili bliže, tvrdili su kasnije, da se i oznojio. Drugi dan su ga vidjeli, gdje obilazi nekoje, koji možda poznaju nekoje druge, koji bi uložili riječ kod nekih trećih, a u džepu je nosio poziv.

Premda u pozivu točno piše, gdje se ima prijaviti.

Jožčenko.

Zidovi starog Kerestinca

Pred dva mjeseca završen je prvi tečaj častnika pričuvnika u Kerestincu. Preko šezdeset novih časnika, obogaćenih vojničkom vještinom, izišlo je iz škole u život. Sa sobom su uz znanje ponijeli na put različite uspomene prvih dana svojeg vojničtva. Neki su ih i pribilježili u svoju bilježnicu. Medju ovima sam bio i ja. U maloj, već otrcanoj knjižici sačuvao sam nekoliko sličica o životu kerestinskih stanovnika, koje evo iznosim.

*

Budući da sam došao nešto kasnije od drugih, mnogi su izpočetka značajno gledali moju novu surku i cijele cipele, a osim toga na vježbu sam prvih dana polazio gospodski — bez šljema, jer ga još nijesam dobio.

Prvi utisak, koji je na mene proizvela čistoća i bjelina dvorca uz zelenilo parka i bivšeg jezera, bio je iznenadjujući povoljan.

Kada sam pak kod objeda zagazio žlicom u mastni gulaš, moje se lice zadovoljno nasmješilo. Bit će dobro.

»Tješi se ti, momče, govorahu starosjedioci, kad dođe bojni hod s podpunom ratnom spremom. Onda ćemo vidjeti, kakav si junak«.

Da vidimo i to čudo, mislio sam ja drugo jutro, prteći na ramena podpunu ratnu opremu. Dobar doručak dao mi je mnogo nade, da ću preživjeti i tu strahotu.

Treći udarac o željeznu šinju na bunaru dao je znak za nastup. U lijepom pošljunčenom dvorištu opkoljenom kulama i stambenim zgradama stajahu poredani mladi momci pod šljemovima čekajući svoga simpatičnog debeljkastog zapovjednika.

Moram nadodati još, da je prije toga podijeljeno streljivo, ali samo papirnato. Došao je zapovjednik, razložio bojni hod, izdao zapovjedi i zajašio svoga djogata, a vod pričuvnika uz pjesmu i puni krok izadje na »bojište«. Sunce se prestrašilo mrkih ratnika i mi se nakon dobrog sata vratismo kući praćeni kišom i gromovima.

Kod stola sam mogao službeno izjaviti, da bojni hod nije tako strašna stvar.

Poslije podne imali smo predavanje u blagovaonici.

*

Odmor je. Napolju sunce pritište radnike, koji nadogradjuju učionicu i gimnastičku dvoranu. Blagovaonica grmi žamorom. Kod časničkog stola stenje krugoval. Neki pospanac pjeva sevdalinku. Nerazumljivi poklici pričuvnika mješaju se zveketom čaša, smijehom, udarcima karata o stol.

Okolo stolova grupice. Popularni Aco ima mnogo slušača iz »nižih slojeva«. Za drugim stolom tri »burazera« tjeraju Francetićevu politiku s pripadnicima mostarske bojne. U jednom kutu lijepi Varaždinac otpravlja svoju ljubavnu korespondenciju — danas samo pet karata i jedno žarko pismo. Za drugim stolom slavonski gazde vode polemiku oko prehrane satnije. Nekoliko pari naočala prisustvuje ovoj sjednici. Krugoval neumorno skandira ritam žamora. »Otrovni« zaslužuje posebnu pažnju. Na najmanji zvuk jazza klize mu noge prašnim parketima. Podnevne vijesti prekidaju ples i

Dolazi Poglavnik . . .

. . . medju mlade ustaške častnike . . .

. . . i rukuje se s njima

bedemi ustaša - vojničara

vraćaju ga k stolu, punom crteža. On naime i riše. Upravo je dovršio kerestinačku idilu. Kraj izletničkog samovoza stoji »fajn« djevojčica. Pričuvnik s poderanim turom gleda na nju. Na grani ševa pjeva »Iluzione«.

*

Vojnički život bio bi odviše jednoličan, osobito u doba rata, kada se za čitavog školovanja ne bi dogodio nikakav incident ili oružani sukob s neprijateljem.

Imam sreću. Stojim na straži od jedan do tri. Razumije se — u noći. Ovo je prvi put, da su pojačane straže oko dvorca. Za taj posao uzeti smo ovaj puta mi častnici. Inače su na straži samo dočastnici. .

Zirkam u tami — ništa, nigdje ništa. Znam točno, tamo na lijevo petsto koraka nalazi se kod logora malih pitomaca odgojnog zavoda stražar i upravo odanle stalno neki šum. Čudi me kako dočastnik ništa ne primjećuje.

Najednom — dum, dum... Pucnjava... Znak za uzbunu... Bacam se na zemlju, zirkam u noć i prisluškujem...

Moji drugovi trče na zborište.

Malo zatim približuje mi se ophodnja.

Stoj! — Stao sam — »Tko ide« — Ophodnja — Naprijed!

Dolaze dečki, pitaju me, jesam li štogod primjetio. Pokazujem smjer odkuda je doprla pucnjava. Odlaze u tamu.

*

Već smo duže vremena u školi. Vrijeme bi bilo, da podjemo na teren. Sami to tražimo od opreznog zapovjednika. Konačno pada odluka. Slutimo to po dopremljenom oštrom streljivu, po žurbi kojom se sprema u kuhinji, po dolasku nekih novih častnika. Oko ponoći stići će i kamioni, koji će nas prebaciti na teren. Nitko ne zna kamo se ide. Mi kao dobri vojnici znamo, da je glavno sredstvo podhvata tajnost i zato ništa ne izpitujemo.

Oko dva sata ujutro zbjeg. Dižemo se pomalo uzbudjeni, opremamo se. Kotlovi su na dvorištu. Dobivamo hranu za dva dana. Bojni hod trajat će jednu sedmicu.

Podijeljeni su rojevi, rojnici odabrani, oružje spremno. I strojnice nam valja ponijeti. Stvar je ozbiljna.

Kamioni su nas povezli put Korduna.

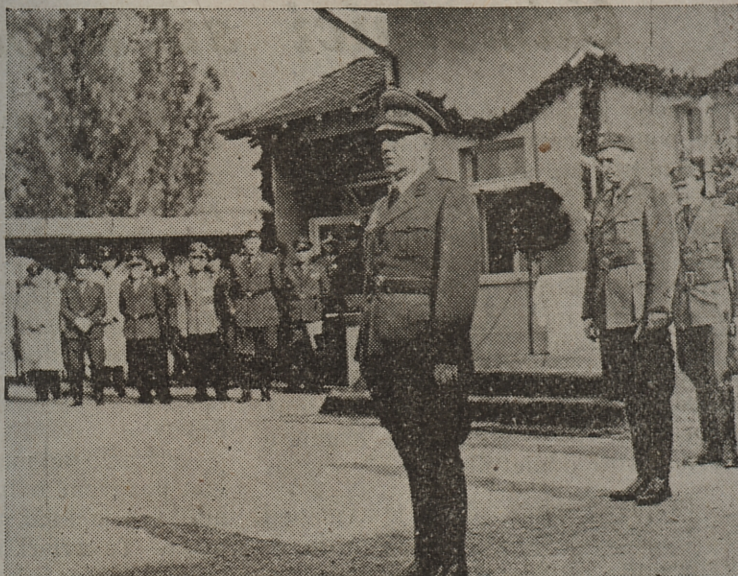
Pred Pisarovinom stojimo. Oružnici nam pripovjedaju o napadaju partizana na Pokupsko. Borba je trajala čitavu noć. I strojnice su štektale. Razbojnici su brojni i drski. Treba im pokazati. To je naša zadaća. Stišćemo čvršće svoje puške i mislimo na svoj prvi sukob. Mnogima je to jedan od novih doživljaja ali ne prvih.

Bosanci i Hercegovci došli su u časničku školu sa terena, na kojem su proživjeli mnoge težke i junačke časove. Oni imaju već i posebnu tehniku borbe. Ponosni su zato i zavirkuju pod šljemove ostalih, da vide držanje »brucoša«. Medjutim ponos i ustaško srce ne dozvoljava nikome bojazni. Šta je to poginuti za svoju državu?

Naprijed kamioni vozite nas ususret neprijatelju. Mi smo željni borbe.

Naprijed.. .

A. Ž.

Poglavnik govori ustaškim častnicima...

.... zanima se za njihov život...

... i sluša pjesmu mladih ustaških glasova

Odmetnici su navalili - - -

Liepo je ljetno jutro. Mrak se počeo pomalo razriedivati svietlošću s istočne strane, svietle zrake počele su prodirati i u staromodnu općinsku zgradu jednog našeg mjest nca, koja je služila kao vojarna Ustaškoj Pripremnoj Bojni tabora iste općine. U prostoriji nalazio se vod ljudi, većinom čarkara Ustaške Pripremne Bojne, i to sve domaćih seljaka, koji su stajali i sjedjeli ovdje spremni, oboružani, da svakog časa krenu u borbu proti odmetnika.

Pred par dana izdana je zapovied od Postajnog zapovjedničtva, da se Pripremna Bojna ovoga tabora stavi u djelatno stanje i da čeka spremna na daljnji poziv zapovjedničtva. I hrvatski ustaški seljaci strogo su se držali naređenja pretpostavljene vlasti, jer su znali, da je to za njihovu vlastitu korist. Po čitavi dan šetali su po općinskom dvorištu sa čitavom bojnom spremom, i željno očekivali čas, kad će biti pozvani, da pođu u borbu protiv zlikovaca i razbojnika.

Nu pomalo su počeli biti i nestrpljivi, jer već par dana nema nikakove obaviesti Postajnog zapovjedničtva, nema nikoga, da ih povede u borbu, za koju su namienjeni, dok se svaki dan pronose viesti, kako odmetnici napadaju ovdje i ondje hrvatska sela i ubijaju nevine živote. Ljudi su padali u strašnu dosadu, koja je po danu bila nekako manja, ali po noći skoro nepodnošljiva. Tako su i one noći ljudi bili vrlo nezadovoljni i neraspoloženi, dosada im je pritiskivala dušu, a i ja sam imao sâm prilike — kao član Ustaške Pripremne Bojne i tada u poludjelatnom stanju — tu dosadu iskusiti. Nalazio sam se u sobi s nekoliko desetaka ljudi, i svakog sam časa čuo, kako govore: »Zašto nas već jedanput ne pošalju proti odmetnika, da osvetimo naše nevine žrtve?!« I sam bio sâm istoga mišljenja; nu čekati se moralo.

Oko deset sati pojavio se na cesti, okružen oblakom prašine, maleni ustaški samovoz i naglo se zaustavio pred našom vojarnom. Ljudi nisu imali gotovo ni vremena, da vide tko je došljak, kad je zaorio oštri zapovjednikov glas: »Zbor!« Ljudi su potrčali što su mogli brže i postavili se odmah u skladnoj postrojbi. Postajni zapovjednik došao je među njih s pozdravom: »Za Dom!...«

»Spremni!« odjeknulo je jednoglasno.

»Braćo ustaše! Došao je čas, da vas pozovem u borbu protiv odmetnika i pljačkaša naših hrvatskih domova. Te zvieri napale su i opljačkale vaše susjedno selo i tamo se još i sada nalaze, a vaša je dužnost, da ih uništite. Siguran sam, da ćete biti hrabri i odvažni!«

»Hoćemo!« odjeknulo je veselo iz četrdesetak grla.

Postajni zapovjednik predao je našem zapovjedniku neke borbene planove i onda se samovozom udaljio.

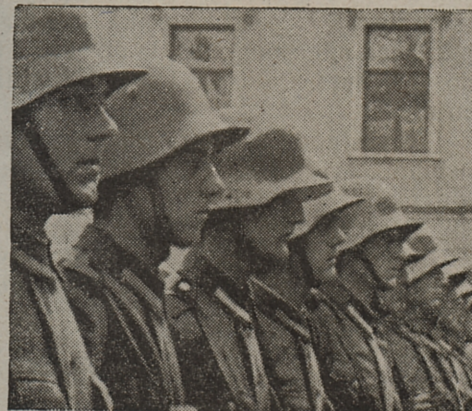
Za nekoliko minuta bio je čitavi vod spreman za polazak u borbu. Mladi i stari čarkari veselo su poskakivali od zadovoljstva, što će moći pokazati partizanima, što je hrvatska ustaška vojska. Korakom uz pjesmu krenuli smo, a čim smo se udaljili iz sela, razvrstali su se ljudi u podesne skupine i napredovanje se tako razvilo. Kroz šume, šikare i polja išli smo prema mjestu, koje su navodno odmetnici napali. Kad smo se približili samome mjestu, stali smo na rubu šume i poslali izvidnicu, da pregleda samo mjesto. Nakom jednog sata vratila se izvidnica, i mi saznajemo, da su odmetnici doista napali i opljačkali mjesto, i da se sada nalaze na desnom kraju sela u jednome obližnjem šumarku. Napad je odmah bio spremljen. Jedan roj napried, dva svaki sa jedne strane, dok je četvrti roj imao zaobići to odmetničko logorište i na njihovom uzmaku ih dočekati. Ja sam pripao prvome roju. Razvrstali smo se u strijelce i potrbuške se stali povlačiti napried. Kod napredovanja uzimali smo uviek takove položaje, koji su po prilici bili zaklonjeni od neprijateljskih naboja. Kad smo se približili na stanovitu udaljenost, bili smo primjećeni od odmetnika i ovi nas bez krzmanja obasuše svojim puščanim i strojopuščanim metcima.

»Onaj, koji ne suradjuje na dobru domovine i države, ne vrijedi, a onaj, koji radi protiv, ima pasti, ima izginuti«.

POGLAVNIK

Hrabri ustaški vojničari ...

... sviestni svoje snage i moći ...

pod vodstvom svojih častnika ...

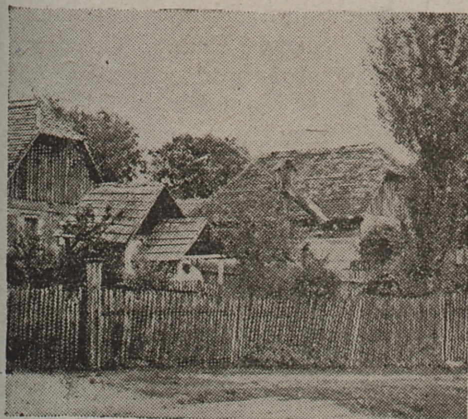

... bore se za slobodu Hrvatske

- - - ali su ustaše bili jači

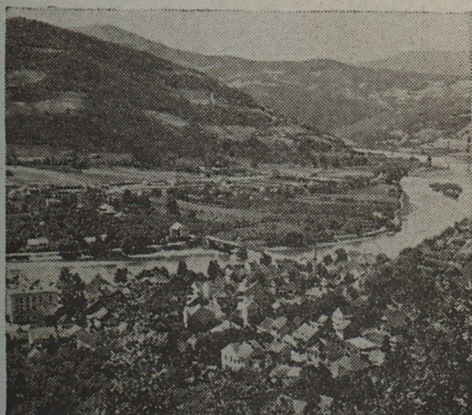
Rad je temelj obstanka...

... i smirenje hrvatskog sela...

... po svim krajevima...

... do svete granice Drine

Kako nismo bili baš u najzgodnijem položaju morali smo kroz kišu taneta, da pojurimo još jedno desetak metara napried, do jednog dubokog jarka, u kome smo bili sigurni. Odmetnici su strahovito pucali. Ne mareći za to — na nalog zapovjednika — jurnuli smo svi kao jedan napried i za čas smo bili u određenom jarku. Od udaraca neprijateljskih naboja kidala se zemlja. Otvorili smo i mi protupaljbu. Zrakom su zviždali metci. Pogledao sam oko sebe, jer me je naročito zanimalo, kako se ta strelovita borba dojmila mlade braće ustaša, koji još do sada nisu imali priliku prisustvovati borbi. Mislio sam da će izgubiti prisutnost duha, ali sam se u tome prevario. Na licima tih mladih ustaša nije se opažalo ni malo straha, nego naprotiv čvrsti mir i hladnoća. Pucnjava je trajala oko jedan sat, kad su odmetnici malo popustili paljbom. Bilo je oko 5 sati poslije podne, kad smo se spremali u napadaj na neprijatelja. Par rieči, što ih je doviknuo jedan drugome, bilo je dosta, da svi kao jedan poskačemo iz svojeg skloništa, i — ne obazirući se na rietka neprijateljska zrna — jurnemo napried. Neprijatelji, posakriveni iza drveća, stali su se komešati. Otvorili su ponovnu paljbu, nu iz naših ruku izbačene su prve navalne bombe. Detonacija je još više zaprepastila neprijatelja, a dim je omogućio da se prebacimo mnogo napried. Kad se dim malo odstranio, podigli smo se iz rupa, u koje smo poliegali, a koje su bile iskopane od učinaka naših bombi, i bacili smo ponovno bombe. Jurnuli smo ponovno napried. Neprijateljske puške su zamuknule i mi smo opazili, kako su pobjegli. Potrčali smo za njima i sada tek opazili, da su im žrtve mnogobrojne. Za nekoliko minuta začuli smo sa strane, kamo su se odmetnici biegom mislili spasiti, oštru paljbu. To su bili naši. Polijegali smo ponovno, da nas ne pogode metci naših ljudi, a onda, kad se vatra stišala, stali smo sve više stiskati svoj obruč oko odmetnika. Konačno smo ih istjerali na čistinu i tu se oko 150 odmetnika sramotno moralo predati. Oko 50 ostalo ih je na mjestu mrtvo.

Mrak se sve više stao gubiti i ustaše — kao već par dana — s puškama na ramenima, bombama i samokresima o pojasima, stajali su pokraj prozora i promatrali, kako se dan počeo buditi i oživljavati prirodu.

Ophodnje Ustaške Pripremne Bojne, koje su se nalazile na ophodnji ili u zasjedi vraćale su se iz svoje službe, neosvrćući se nimalo na divotu ljetnog jutra. Na prvi pogled mogla su se opaziti sumorna lica tih ljudi; bili su očito nezadovoljni, nu ne nezadovoljni zbog budno probdijene noći, nego zato što se nisu nigdje susreli s odmetnicima da ih unište. Dolazili su nijemo u prostoriju, pomalo drščući od studeni ljetne noći, i nakon nekoliko minuta izvješćivali su zapovjednika o položaju, koji im je te noći povjeren. »U daljini čula se oštra puščana paljba, ali u blizini nije se primjećivalo ništa!« — glasili su izvještaji vodja ophodnje.

Zora je već potpuno svanula i na istoku se pojavilo sunce. Selo je oživjelo, dok smo mi ostali i nadalje u dosadi i neizvjesnosti. Primili smo doručak, koji se pripremao u posebnoj prostoriji općinske zgrade, a onda smo i dalje čekali. Nekako oko osam sati proniela se viest, da su odmetnici napali i opljačkali jedno selo udaljeno oko 15 km od našeg mjesta, a koje je ležalo nekako uz sam nasip Save, — postali smo svi zajedno još više uzbuđeni i nestrpljivi. Ljudi su bili spremni da podju sami, bez naredjenja, protiv onih, koji se osudjuju dirati hrvatsko selo i seljaka. Zapovjednik voda, ustaški vodnik, mirio je ljude govoreći, kako nije dobro bez naloga postajnog zapovjedničtva, upuštati se u takove poslove.

U to vrieme stigla je i Ustaška Vojnica sa svojim kamionima, koji je odvezao plien. Još čitavu noć ostali smo na položaju, a drugi dan u jutro uputili smo se kući — zadovoljni i sviestni svoga djela, koje smo načinili. — Na licu braće ustaša, napose mladih, moglo se jasno pročitati zadovoljstvo, zadovoljstvo nad svojim junačkim djelom.

Đ. Galečić

> **»Naša je dužnost, da hrvatskom seljaku stvorimo sve uvjete, da on bude mogao ispuniti najveći i najsvetiji čovječji zadatak: rad na zemlji.«**
>
> **POGLAVNIK**

Iz prošlosti Ustaškog pokreta

Poglavnikov govor uoči ustanka

ČETVRTI GOVOR POGLAVNIKA

Hrvati i Hrvatice diljem ciele domovine!

Proživljujemo veliko doba. Nakon dugih stoljeća približuje se čas, koga su sanjali naši djedovi, za kojim smo čeznuli svi. Približuje se čas, za kojim smo ne samo čeznuli, nego koga smo i naslućivali; što više, za kojeg smo bili sigurni, da će doći.

Zaludu je naš neprijatelj ovih dvadeset i dvije godine neprestano i uporno tvrdio, da je stanje, stvoreno versailleskim mirovnim ugovorima vječno i da će njegovo gospodstvo trajati za uviek.

Mi smo tvrdili protivno i mi smo imali pravo. Koliko je puta Beograd naglasio, da nema više Hrvata, da nema više Hrvatske, i da se nikad više ne će povratiti hrvatsko vrieme. A eto danas cijeli sviet ne samo, da znade za Hrvate i za Hrvatsku, nego se sa svih strana svijeta nagovještava skora sloboda i uspostava Nezavisne Države Hrvatske.

Zar nisu beogradski tirani, a s njima i oni bijedni odpadnici hrvatskog naroda, što su se s Beogradom poistovjetili, nas nazivali luđacima, fantastima i bijednicima? Pa evo, vrijeme je dokazalo, da smo imali pravo, a oni da su bili luđaci, bijednici i — zločinci!

A to je i naravno, iz njih je govorilo ludilo, bijedništvo i mržnja, a iz nas je govorila hrvatska duša, hrvatsko srce i hrvatska nepokolebiva vjera. Mi smo to govorili, mi smo to vjerovali, a mi smo i radili.

I eto ta se nepokolebiva vjera pretvara u čin. Eno srpska je vojska na jugu potpuno uništena i Makedonija se danas više ne nalazi pod srpskom vlašću. Oslobodila ju je nepobjediva njemačka vojska. A sada se miču i velike i slavne vojske Italije i Njemačke na sjeverozapadu, te će se za čas raspršiti i ona srpska vojska, što se nalazi u našoj domovini.

U ovom času Hrvati i Hrvatice diljem cijele domovine upravljam na Vas još ovu molbu:

Dočekajte svagdje i svagda hrabre vojnike naših prijatelja i zaštitnika s veseljem, s oduševljenjem, poštovanjem i s bratskom ljubavlju. Okitete kuće hrvatskim trobojnicama i znakovima prijateljskih naroda i vojska.

Ovi vojnici znadu, da prolaze kroz prijateljske zemlje, nu neka se i na licu mjesta osvjedoče, da su ih Hrvati u hrvatskim zemljama primili onako bratski i s ljubavlju, kako to učiniti znadu samo čestita, zahvalna i vjerna srca hrvatskog naroda! S njima dolaze u tvoju sredinu, hrvatski narode, s puškom u ruci, hrabro se boreći i Tvoji sinovi, dolazi i hrvatska ustaška vojska!

Ruši se nepriajetljska sila, a hrvatski narod doživljuje svoj Uskrs!

Živila Nezavisna Država Hrvatska!

Živile slavne oslobodilačke vojske!

Hrvati i Hrvatice, budimo Za Dom spremni!

(Nakon govora ploča »U boj u boj, mač iz toka«.)

Hrvati, pozor! Ustaše, pozor! Ovdje radiopostaja Glavnog Ustaškog Stana. Čuli ste govor ustaškog Poglavnika.

Dajemo posljednje vijesti:

Njemačke oklopljene čete danas su zauzele Solun. Drugi odjeli zauzeli su Veles, Tetovo i Prilep. Čitava grčka armeja istočno od rijeke Vardara predala se je i položila oružje.

Odjeli hrabre njemačke vojske stigli su na Egejsko more.

(Ploča: »Ti mi se Marice kraj mora šećeš«.)

Sa Balkana glas se čuje,
Jugovina sad tuguje.
Simoviću, Petre, jade,
more jade, Solun pade!

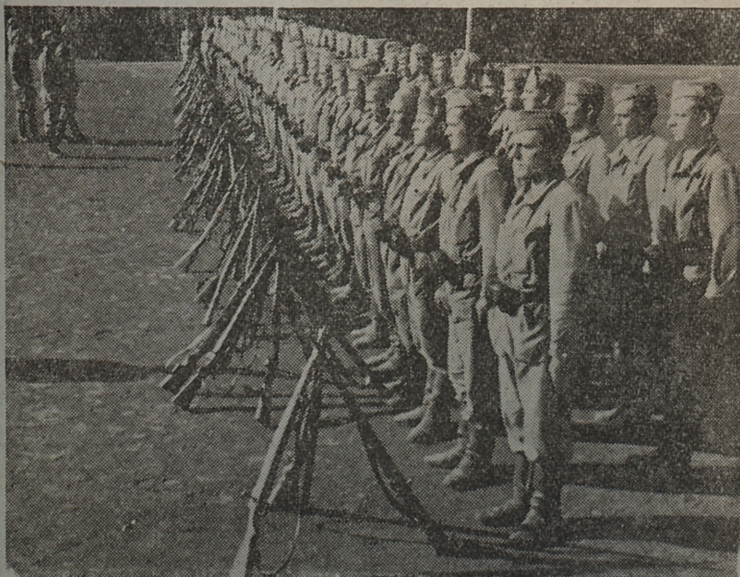
(Ploča: Znak postaje.)

Za Dom spremni!

Ovdje radiopostaja Glavnog Ustaškog Stana! Hrvati, pozor! Dajemo važnu obavijest Glavnog Ustaškog Stana. Slušajte!

1. Svi ustaše što se nalaze diljem svih hrvatskih zemalja moraju biti spremni, da se svagdje gdje dođu ustaški prodorni odjeli istima priključe zajedno s pučkim ustašama, koji će se unovačiti i svrstati u ustaške postrojbe.

(Nastavit će se.)

Došao je odlučan čas...

... treba poći u borbu za sreću domovine

T J E D N I P R E G L E D

U domovini

— U subotu u 18.30 sati povratio se u Zagreb Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske nakon što je bio primljen kod Führera u njegovom Glavnom stanu i nakon što je obišao hrvatske vojnike na Iztočnom bojištu. S Poglavnikom su se također vratili Nj. P. njemački poslanik SA-Obergruppenführer Siegfried vitez Kasche, te njemački general u Zagrebu Edmund vitez Glaise von Horstenau, članovi Poglavnikove pratnje general Perčević, ustaški pukovnik Jure Francetić, krilni pobočnik pukovnik Prebeg i glavnostožerni dopukovnik Čada.

Poglavnika su dočekali članovi diplomatskog zbora svih savezničkih i prijateljskih zemalja, predstavnici stranke pri Ustaškom pokretu, članovi hrvatske državne vlade na čelu s Doglavnikom Vojskovođom Slavkom vitezom Kvaternikom, te predsjednik Hrvatskog državnog sabora Doglavnik Marko Došen, predstavnici hrvatskog domobranstva i Ustaške vojnice, u ime Glavnog Ustaškog Stana Postrojnik ministar Doglavnik dr. Ljudevit Šolc, te gradonačelnik Zagreba Ivan Werner.

Nakon što je Poglavnik stigao, odsvirana je hrvatska državna i ustaška himna, a zatim je Poglavnik obišao počastne sati i rukovao se sa svim odličnicima, koji su ga dočekali.

Po tom se je Poglavnik s njemačkim poslanikom Nj. P. Siegfriedom vitezom Kascheom odvezao u laganoj vožnji glavnim ulicama u svoj dvor na Trgu Stjepana Radića. Na ulicama skupljeno građanstvo oduševljeno je pozdravilo svog Poglavnika.

— U Sarajevu i Rajlovcu predana su hrvatskim častnicima i domobranima visoka njemačka ratna odlikovanja. Tom prilikom održao im je njemački general Fortner prigodni govor.

S ratišta

— Na Tereku zauzet je u krutoj borbi grad Prišibskaja.

— U Staljingradu traju ogorčene borbe za kuće. Prilikom odbijanja jakih navala, kojima je cilj bio razterećenje, sa sjevera uništena su topovskim metcima 34 sovjetska bojna kola.

— U borbi za Staljingrad otete su neprijatelju u težkim borbama stranačke zgrade, koje leže u blizini Volge, a navale neprijatelja na sjeverne poprečne postave u cilju razterećenja odbijene su, kojom su prilikom uništena 31 bojna kola.

— Volga je u Staljingradu dosegnuta na više mjesta. Do sada se — kao što je poznato — samo jedna točka na Volgi nalazila u njemačkim rukama, pa je ta točka ujedno bila završetak »hodnika«, koji je bio stvoren kroz gradsko središte. Drži se, da se do sada dosegnuta mjesta na Volgi nalaze u južnom dielu grada.

— Među ruševinama kuća, na jugu Staljingrada, sustavno napreduje čišćenje razpršenih neprijateljskih snaga. Na sjevernom bojištu kod Staljingrada uništena je jedna neprijateljska borbena skupina. Osim u vojničkom izvješću spomenutih 31 oklopljenih boljševičkih kola ostalo je nepokretno ležati daljnjih šest oklopljenih kola.

Borbeni i strovalnički zrakoplovi uništili su u niskoletnim napadajima punim pogodcima 11 oklopljenih kola, dok je 12 neprijateljskih topova ušutkano teškim bombama.

— U borbi oko Staljingrada prodiru sada njemačke čete i protiv sjevernih dielova grada. Do sada osvojeno gradsko područje bez izuzetka je očišćeno od neprijatelja. Napadaji bili su djelotvorno podpomagani usredotočenom vatrom topničtva i protuzrakoplovnog topničtva zračnog oružja, te velikim skupinama njemačkih, rumunjskih i h r v a t s k i h zračnih snaga za borbu iz bliza. Neprijateljski pokušaji odterećenja južno i sjeverno od grada su propali.

— U bitci za Staljingrad doveo je napadaj tokom jučerašnjeg dana nakon ogorčenih borba sada i do prodora u sjeverno područje grada. Neprijatelj je uzalud vršio svoje napadaje odterećenja sa sjevera.

— Na sjeverozapadnom dielu Kavkaza jedna je njemačka napadačka skupina u toku poslije podneva 23. rujna zauzela jako izgrađenu i žestoko branjenu gorsku kosu.

Druge njemačke čete skršile su u borbama po neprohodnom području tvrdokoran odpor boljševika i osvojile jedan planinski masiv.

Boljševičke skupine, koje su se nalazile u pokretu po planinskim cestama, pretrpjele su osjetljive gubitke u ljudstvu i tvorivu u toku nizkoletnih napadaja njemačkih razaračkih zrakoplova bombama i strojnicama.

— Već dva mjeseca pokušavaju boljševici na prostoru Rževa skupinskim napadajima izvojevati prodor kroz njemačke postave. U ovim borbama razbijeno je odnosno uništeno 35 boljševičkih oklopljenih brigada s ukupno 2.500 oklopljenih kola svih veličina.

— U noći su njemački borbeni zrakoplovi bombardirali boljševička obskrbna skladišta kod Saratova. Zapaljena su skladišta petroleja.

— Noćas su naši bombaši s velikim djelokrugom izvršili napadaj na uporište Gibraltar. Izazvani su požari na pojedinim zgradama i drugim ciljevima. Svi naši zrakoplovi vratili su se u svoja uporišta.

— Glavni carski stan u Tokiu izvješćuje, da japanske pomorske snage, koje djeluju na Atlantiku, vrše uzku suradnju sa silama Osi. Izvješće dodaje, da je jedna japanska podmornica došla nedavno u njemačko uporište, odakle je ponovno otišla na ratnu djelatnost. Te japanske djelatnosti na Atlantiku, dodaje izvješće, u vezi s djelatnošću njemačkih snaga u Indijskom oceanu, vrlo su značajne, jer ostvaruju uzku suradnju pomorskih snaga Trojnog sporazuma protiv zajedničkog neprijatelja.

— Borbeni zrakoplovi izazvali su noćnim bombardiranjem požare u kolodvorskim uređajima i petrolejskim i benzinskim skladištima grada Astrahana.

— Pješačke i oklopljene čete poslije žestokih su borba od kuće do kuće zauzele dva veća utvrđena grada, kojih je čišćenje u toku.

— U sjeverozapadnom dielu područja Kavkaza, kako se saznaje sa vojničke strane, njemačke čete probile su se dne 28. rujna u izgrađene bunkerske postave boljševika i tom prilikom osvojile na juriš borbeni odsjek sa 61 neprijateljskih bojnih postava.

— Između Spitzberga i Islanda napale su njemačke podmornice brodopratnju, koja se vraćala iz sovjetskih luka u britanske i američke luke, a koja se sastojala od više brodova za osiguranje i više prevoznih brodova. U težkim borbama, koje su trajale više dana, protiv ovog osobito jakog osiguranja potopile su naše podmornice tri razarača, te jedan pomoćni krstaš i pet prevoznih brodova, s ukupno 50.000 brt. Daljnja dva broda bila su težko oštećena torpedima.

Na Atlantiku, pred Afrikom i na Karibijskom moru potopile su druge podmornice iz brodopratnja i u lovu na pojedinačne brodove 13 neprijateljskih trgovačkih brodova s ukupno 75.000 brt, jednu korvetu i oštetile su još jedan brod zgoditkom torpeda. Prema tome je neprijateljsko parobrodarstvo tokom posljednja četiri dana izgubilo opet 19 brodova s 125.000 brt, a osim toga tri razarača i jednu korvetu.

— Kad se uračuna novi uspjeh njemačkih podmornica, o kojem je danas javljeno posebnim izvješćem, uništena su u dosadašnjim danima mjeseca rujna 132 neprijateljska broda s ukupno 849.200 brt. Od toga su njemačke podmornice potopile 607 tisuća brt, dok je njemačko zrakoplovstvo uništilo 242.000 brt.

— Britanski bombaši izvršili su prošle noći letove u cilju smetanja nad Iztočnim i Sjevernim morem. Noćni lovci oborili su jedan zrakoplov, a pomorsko protuzrakoplovno topničtvo i stražarski brodovi pet britanskih zrakoplova.

Nad grobovima naših mučenika

Ustaši Đuri Keinrathu

Upoznasmo svoje godište na gradjevinskom odsjeku Tehničkog fakulteta, prebrojismo se, malo nas je, ali ipak smo vedra čela gledali u ljepšu i sretniju budućnost. Odmah smo se okupili u uski krug, povezali smo se, vezala nas je sveta misao vodilja hrvatske državnosti.

Gledam sada Tebe Duci, gledam pored Tebe našeg Lazu, sjetim se onog našeg kuta u risaonici prvoga godišta, za koji smo tako ponosno govorili »ustaški«. Gledam sada Vas dvojicu gdje sa mnom zajedno liepite na zid sliku Onoga koga nismo tada još nikako vidjeli, ali smo ga željno očekivali. Sjećam se kada smo

Ustaša Đuro Keinrath

pod tom istom slikom radeći svoje programe pjevali Mu: »Vrati se, vrati...«.

Puni vjere i nade u sretniju budućnost, te zarekavši se jedan drugom, da će svaki u svom kraju raditi što više i što bolje — rastasmo se. Ipak ne prekinusmo veze. Cielo ljeto bili smo u vezi. Sjećam se, kao da sada to čitam, a čini mi se, da mi je i pismo još negdje kod kuće, gdje mi se tužiš na tegobe na koje nailaziš, na one izrode hrvatskog naroda, koji pod krinkom seljačtva pokušaše prodati svoj narod.

U jesen 1940. opet se nadjosmo na Sveučilištu. Tada smo bili već mnogo jači, jer smo bili bolje organizirani, a i slutili smo da je već blizu čas drage nam slobode.

Vlastodršcima se uzljulja priestolje, a narod kipi, kipi i čeka, ustaški letkići se razletili na sve strane. Tvojom zaslugom zagorski vlak kojim si putovao pun je ustaških brošura i letaka. Vješto si ih rasturio, a onda podpuno miran izašao u Pušći Bistri, dok su putnici gutali svako slovo. Tako se dogadjalo na sve strane naše domovine. Ne smijemo se više sastajati u Ilici 8, ali evo nas sada svih opet u petom paviljonu Djačkog doma. Naša grupa je sva. Tehnika radi punom parom. Sve se sprema.

Na jednom nastane jurnjava beogradskih plaćenika za nama. Drug logornik se morao sakriti. Odoše i drugi, a ostasmo mi kao najstariji. Glavu ne gubimo, radimo dalje, posao ne zastaje. Konačno se dogodi ono što nas je rastavilo, te više ne znadoh ništa gdje si i što radiš. Pismo je svako po »cenzuri« otvoreno. Ne znam što se dogadja vani. Gdje su ostali drugovi. O tome mi ne pišeš niti smiješ. Najednom kolike li sreće opazim pred sobom Tebe, Duci, i našega Lazu. Nisam znao što bih progovorio, samo sam Vas gledao. Čim smo nešto počeli govoriti već nas je uzničar Pante hladno presjekao i nije dao dalje govoriti. Saznao sam samo od Tebe da je sve iz Zagreba nestalo, mnogi pozatvarani, a mnogi se skrivaju pred vlastima, a Ti i pokojni Lazo nesmetano nosite poštu i držite vezu sa svima nama.

Prodjoše tako crni dani novije hrvatske povjestnice. Nestade težkih okova sa naših ruku. Dodje žudjena sloboda, ostvarismo vjekovni san hrvatskog naroda — državu. Vidjesmo i Njega u svojoj sredini — svoga Poglavnika, te podjosmo i dalje k izgradnji države te konačnom obračunavanju s ukletim dušmanima.

Nažalost, dragi Duci, borba je bila teška, dušmanin je bio lukav, i Tebe, Tebe, dragi Duci, živa zgrabiše te na najnečovječniji način ubiše. Tebe, onoga dobrog Ducia, onoga dobrog druga i prijatelja, koji je toliko ljubio svoju državu, svoj narod i svoga Poglavnika.

Dragi Duci, ostadoh sam sada od naše trojke. Nema Tebe, nema Laze. Ali znaj da ću ja ostati uviek vjeran našim idealima, koji su nas već prije dugo vremena združili, onim istim idealima, za koje si Ti svoj mladi život položio na oltar drage nam domovine.

Tebe nema više ovdje, ali prisutnost Tvoga duha osjećam, kao i veličinu Tvoje žrtve, koji me bodre u ovoj borbi, da ne klonem, dok do kraja ne ostvarim naše ideale. **P. Š.**

USTAŠA MIRKO TARLE

Poznati ustaški borac iz Virovitice, ustaša Mirko Tarle, poginuo je na vršenju svojih dužnosti 26. srpnja ove godine u selu Boboti kraj Vukovara. Njegova smrt težko se dojmila

Ustaša Mirko Tarle

svih Virovitičana, gdje je bio poznat kao hrabar i ustrajan borac u najtežim godinama naše oslobodilačke borbe. Nakon oslobođenja ostavio je svoju kuću i krenuo na ustašku dužnost u selo Bobota kao ustaški povjerenik. Bio je vrlo mlad, pošten i cjenjen od sviju i zato su ga neprijatelji htjeli na svaki način maknuti. Tamošnji Srbi dugo su tražili način, kako bi ga maknuli, dok ga nisu 26. srpnja na večer namamili u svoju sredinu i tamo ubili.

Ustaša Mirko Tarle pao je u najljepšim godinama u vršenju svoje ustaške dužnosti i zato će njegova uspomena biti trajna i vječna.

Ustaša Mirko Tarle — s nama je!

Zakonska odredba o Ustaškoj vojnici

(Nastavak)

GLAVA V.

Umirovljenje i mirovina

§ 79.

Častnik može biti umirovljen na vlastitu molbu ureda radi.

Ako častnik ima 30 godina izvršene djelatne službe ili je navršio 55 godina života, mora biti na molbu umirovljen

Za vrieme spreme, u izvanrednim prilikama ili u ratnom stanju ne mora se udovoljiti molbi za umirovljenje.

Častnik, koji je stekao pravo na mirovinu (§ 80. st. 1.) umirovljuje se ureda radi u slučajevima, navedenim u § 67.

Častnik, koji nakon bezprekidne bolesti od godinu dana, odnosno nakon bolesti od 15 mjeseci u dvie uzastopne godine ne ozdravi i uslied toga postane za službu nesposoban umirovljuje se ureda radi, ako je stekao pravo na mirovinu. U koliko je bolest i nesposobnost za službu posljedica službe, častnik se umirovljuje ureda radi i u takvom slučaju mu se za mirovinu, osim godina djelatne izvršne službe priznaje i to:

u slučaju 25% trajne nesposobnosti 10 godina izvršne službe,

u slučaju 50% trajne nesposobnosti 15 godina izvršne službe,

u slučaju 75% trajne nesposobnosti 25 godina izvršne službe,

u slučaju 100% trajne nesposobnosti 30 godina izvršne službe.

Bolest i nesposobnost za službu ustanovljuju se povjerenstvenim liečničkim pregledom kod Zapovjedničtva ustaške vojnice.

Častnici, kojim se mirovina odredjuje prema prednjem nemaju prava na ozljedjeničku podporu.

§ 80.

Častnik stiče pravo na mirovinu nakon 10 godina djelatne izvršne službe.

Visina mirovine odredjuje se prema godinama, priznatim za mirovinu.

U vrieme djelatne izvršne službe uračunava se :

1. vrieme, provedeno u djelatnom stališu Ustaške vojnice, s odbitkom djelatnog obvezatnog razdoblja. Vrieme provedeno u častničkim školama prije postanka častnikom računa se u godine službe djelatnog razdoblja,

2. vrieme, provedeno u djelatnoj službi bivših ili stranih vojski, s odbitkom djelatnog obvezatnog razdoblja,

3. vrieme, provedeno u inoj državnoj službi,

4. vrieme, provedeno u političkom djelovanju u inozemstvu ili u političkom zatvoru zbog hrvatskog narodnog rada, što ustanovljuje posebno povjerenstvo.

Vrieme, provedeno u ratu, političkom djelovanju u inozemstvu i u političkom zatvoru zbog hrvatskog narodnog rada, računa se dvostruko i to tako, da se uračunava ciela kalendarska godina, bez obzira na broj dana provedenih u ratu, u inozemstvu ili u zatvoru u toj godini.

§ 81.

U vrieme za mirovinu ne uračunava se:

1. vrieme, provedeno u zatvoru na temelju sudbene osude,

2. vrieme, provedeno u mirovini,

3. vrieme, provedeno u zahvali na službi.

§ 82.

Častnik gubi pravo na mirovinu:

1. lišenjem čina,

2. zahvalom na službi.

§ 83.

Visina mirovine odredjuje se prema sliedećoj stopi: za 10 godina priznate službe 50% od temeljne plaće, te za svaku daljnju započetu kalendarsku godinu još 25% od temeljne plaće i stanarine.

Častnicima pripadaju uz mirovinu i doplatci, koji su prema § 72. predvidjeni za častnike.

§ 84.

Nakon smrti častnika ima pravo na mirovinu njegova zakonita žena, dok se ne preuda. Ako ima jedno ili više neobskrbljene djece, udovica prima mirovinu jednaku mirovini, koju bi imao njezin muž, da živi, ako pak nema djece ili ako su djeca obskrbljena mirovina je jednaka iznosu od 60% one mirovine, koju bi imao njezin muz da živi.

Nakon smrti udovice umirovljenog častnika, pravo na mirovinu prelazi na njegovu neobskrbljenu djecu. Žensko diete dobiva mirovinu, dok se ne uda ili dok ne počne samostalno priradjivati, a mužko diete do punoljetnosti odnosno do završetka visokoškolskih nauka, a najdalje do navršene 27. godine života.

Obitelji častnika, koji bez vlastite krivnje izgubi život u borbi ili u vršenju službe, pripada podpuna mirovina njegova čina.

§ 85.

Dočastnik može biti umirovljen na vlastitu molbu i ureda radi prema propisima, koji se odnose na častnike (§ 79.).

§ 86.

Dočastnik stječe pravo na mirovinu nakon deset godina izvršne djelatne službe. Visina mirovine ustanovljuje se prema godinama priznatim za mirovinu.

U vrieme izvršne djelatne službe uračunava se :

1. vrieme, provedeno u djelatnom stališu Ustaške vojnice, s odbitkom djelatnog obvezatnog razdoblja;

2. vrieme, provedeno u djelatnoj službi bivših ili stranih vojski, s odbitkom djelatnog obvezatnog razdoblja;

3. vrieme, provedeno u inoj državnoj službi;

4. vrieme, provedeno u političkom djelovanju u inozemstvu ili u političkom zatvoru zbog hrvatskog narodnog rada, što ustanovljuje posebno povjerenstvo.

Vrieme, provedeno u ratu, u iztaknutom političkom djelovanju u inozemstvu i u političkom zatvoru zbog hrvatskog narodnog djelovanja, računa se dvostruko i to tako, da se uračunava ciela kalendarska godina, bez obzira na broj dana provedenih u ratu, zatvoru ili narodnom djelovanjeu u toj godini.

§ 87.

U vrieme za mirovinu ne uračunava se:

1. vrieme, provedeno u mirovini;

2. vrieme, provedeno u zatvoru uslied sudbene osude;

3. vrieme, provedeno u zahvali na službi.

§ 88.

Dočastnik gubi pravo na mirovinu:

1. lišenjem čina;

2. zahvalom na službi.

§ 89.

Visina mirovine odredjuje se prema sliedećoj stopi: za 10 godina priznate službe 50% od temeljne plaće i stanarine, a za svako daljnje podpuno polugodište još 1% od temeljne plaće i stanarine.

Dočastnicima pripadaju uz mirovinu i doplatci, koji su prema § 72. predvidjeni za dočastnike .

§ 90.

Nakon smrti dočastnika ima pravo na mirovinu njegova zakonita žena, dok se ne preuda, odnosno njegova neobskrbljena siročad.

Nakon smrti udovice, pravo na mirovinu prelazi na neobskrbljenu djecu.

Obiteljske (udovičke, siročadske) mirovine odredjuju se prema propisima, koji vriede za odredjivanje takvih mirovina državnih službenika.

GLAVA VI.

Dopusti

§ 91.

Dopust mogu dobiti častnici, dočastnici, vojničari i sve ostale osobe, koje su na službi kod Ustaške vojnice, ukoliko nije na štetu službe.

Dopust se može podieliti u mjesta u državi, a u iznimnim slučajevima i u mjesta izvan države.

Dopust u inozemstvo odobrava zapovjednik Ustaške vojnice.

Dopust može biti podieljen kao:

a) redoviti;

b) izvanredni.

§ 92.

Svi pripadnici Ustaške vojnice imaju pravo na redoviti godišnji dopust.

Redovite godišnje dopuste mogu dobiti:

a) častnici: stožerni častnik 5 tjedana, satnik i nadsatnik 4 tjedna, nadporučnik, poručnik i zastavnik 3 tjedna;

b) dočastnici: viši 4 tjedna, niži 20 dana;

c) vojničari nakon završne novačke obuke 15 dana

§ 93.

Redoviti dopust može se izkoristiti najedanput ili u prekidima.

Pravo na dopust, koji iz bilo kojih razloga ne bude izkorišćen u jednoj godini, ne može se prenieti na sliedeće godine

§ 94.

Izvanredni dopust može se podieliti samo u izvanrednim slučajevima, i to kad je već redoviti dopust izkorišćen.

§ 95.

Pravo podjeljivanja dopusta propisuje službovnik.

§ 96.

Svaki nadredjeni, koji je po službi jednak zapovjedniku sata, može svom podredjenom dopustiti da tri dana ne dolazi u službu, a da se to ne računa u dopust.

§ 97.

Častnici i oženjeni dočastnici lieče se na državni trošak u slučaju bolesti u bolnici ili u svom stanu, a na temelju mnienja nadležnog liečnika.

Neoženjeni dočastnici i vojničari lieče se na državni trošak u bolnici ili u svojoj jedinici.

§ 98.

Oporavak podjeljuje zapovjednik Ustaške vojnice na temelju mnienja mjerodavnog ličeničkog povjerenstva i to najduže za vrieme od tri mjeseca u jednoj godini.

GLAVA VII.

Stegovna i kaznena nadležnost

§ 99.

Za kažnjive i stegovno-kažnjive čine, što ih počine pripadnici Ustaške vojnice, nadležne su ustaške stegovne i kaznene oblasti.

(Nastavit će se.)

Nagradni natječaj uredničtva „Ustaše"

Već preko godinu dana nalaze se pripadnici Ustaške vojnice u borbama po svim krajevima ustaške Hrvatske. Stvorena su divna junačtva pojedinaca i jedinica i izpisane su najslavnije stranice ustaške poviesti. Kako sva ta junačtva i borbe ne bi ostale nezapažene, i da ne bi pale u zaborav, uredničtvo »Ustaše« razpisuje nagradni natječaj za najbolji prikaz borbe ili života Ustaške vojnice na terenu.

Uredničtvo će podieliti tri nagrade za najbolje stvari: Prva nagrada iznosi 2000 Kuna, druga nagrada 1500 Kuna, a treća nagrada 1000 Kuna. Nagrade će se podieliti, kad budu ocienjene sve radnje, koje se moraju poslati Uredničtvu »Ustaše« najkasnije do 20. studenog 1942. god.

Tko može sudjelovati u natječaju?

U natječaju može sudjelovati u prvom redu svaki pripadnik Ustaške vojnice (pripremnih bojna), čarkari, dočastnici i častnici, a mogu sudjelovati i ostali, kao na pr. novinari, izvjestitelji, činovnici ili dužnostnici, koji su pratili tok djelovanja i rada Ustaške vojnice.

O čemu treba pisati?

Pisati treba o borbama i junačtvima naših vojničara, o njihovim borbama s odmetnicima, o njihovom životu, vježbama, životu u vojarnama i t. d., dakle o svemu, što zasjeca u život Ustaške vojnice. Kod pisanja treba osobito izticati i birati najsvjetlije primjere najljepše borbe i najjače pobjede. Veličina svake radnje mora iznositi najmanje četiri izpisane stranice ili dvije i pol stranice pisane na stroju.

Svaki natjecatelj mora uz poslanu radnju označiti svoje točno ime i prezime i točnu adresu, kako bi mogao dobiti točan odgovor nakon izvršenog natjecanja.

Svi rukopisi neka se šalju najkasnije do 20. studenog na adresu: Uredničtvo »Ustaše«, Zagreb, Berislavićeva ulica br. 10. I. kat.

Pripadnici i prijatelji Ustaške vojnice, pišite nam o svojim borbama i svojem životu, sudjelujte svi u našem nagradnom natječaju.

Važna obaviest ravnateljstva „Ustaše"

Prema najvišem nalogu ujedinjeni su listovi „Ustaša", glasilo Ustaškog pokreta, i „Velebit", glasilo Ustaške vojnice, **tako da će od sada izlaziti samo list „Ustaša"**, koji će biti glasilo čitavog Ustaškog pokreta, **dakle i Ustaške vojnice i političkog pokreta.** Time je postignuto jedinstvo i uža suradnja. Prema tome od sada će izlaziti samo list „Ustaša", koji dobiva drugačiji pravac i način uredjivanja, i dobivat će ga **svi dosadašnji predplatnici „Velebita".**

Upozoravamo sve one, koji su prije dobivali „Velebit", da pošalju sve svoje **zaostatke u predplati** na novu adresu: **Uprava „Ustaše", Zagreb, Berislavićeva ul. 10. I. kat.** Na istu adresu će odsada slati predplatu za list „Ustašu", kojeg će dobivati mjesto „Velebita".

Na istu adresu neka se šalju i svi ostali upiti ili obračuni.

RAVNATELJSTVO „USTAŠE".

»Ustaša« vijesnik hrvatskog ustaškog oslobodilačkog pokreta. — Izdaje Glavni Ustaški Stan. Ravnatelj: Mijo Bzik. — Urednik: Stanislav Polonijo, Berislavićeva ulica 10. — Uredništvo i uprava: Berislavićeva ulica 10. — Brzoglasi: Uredništvo: 79-00, Uprava: 64-06. — Čekovni račun br. 30.499. — Izlazi tjedno. — Pojedini broj stoji 2 Kune. — Pretplata: mjesečno 8 Kuna, četvrtgodišnje 24 Kune, polugodišnje 48 Kuna, godišnje 96 Kuna. — Tisak Tiskare Ustaškog pokreta, Berislavićeva ulica 10. — Za tiskaru odgovara: Viktor Smokvina, Zagreb, Medovićeva ulica 2

U PRVIM BOJNIM REDOVIMA . . .

Snimio: Rajterić

NA USTAŠKIM SKUPŠTINAMA NAROD POZORNO PRATI RIEČI GOVORNIKA